

Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee

19.08.2025 nr 5.7-1/5994

Maksu- ja Tolliamet
emta@emta.ee

Selgitustaotlus

Tulumaks mittevaralise kahju hüvitiselt

Palume märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 3 alusel selgitust järgmistes tulumaksuseadust ja maksukorralduse seadust puudutavates küsimustes.

Eestis registreeritud juriidiline isik maksab vabatahtlikult st kohtu või kohtuvälise vaidlusi lahendava organi otsuse või kinnitusega mittevaralise kahju hüvitise Eestis elavale füüsilisele isikule.

Küsimused:

- 1) Kas taolisel viisil makstavalt mittevaralise kahju hüvitiselt tuleb maksta tulumaksu?
- 2) Kellel on tulumaksu tasumise kohustus?
- 3) Kuidas toimub tulumaksu maksmine?
- 4) Kellel ja mis alusel on õigus juba kinni peetud/tasutud tulumaks tagasi nõuda?
- 5) Kas kahju kannatanu ja kahjuhüvitist tasuma kohustatud isik saavad omavahel kokku leppida, et hüvitiselt ei tule maksta tulumaksu?
- 6) Kas juhul, kui mittevaralise kahju hüvitis on makstud kohtuväliselt ning sellelt on kinni peetud tulumaks, on sama juhtumi osas hilisemal kohtusse pöördumisel (vaidlus mittevaralise kahju hüvitise suuruse osas) kohtuliku kompromissi sõlmimisel võimalik tagasi nõuda juba varasemalt tasutud tulumaks, kuivõrd TuMS § 12 lg 3 kohaselt ei ole kohtu või vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks loodud organi välja mõistetud või kinnitatud mittevaralise kahju hüvitis füüsilise isiku tulu?

Palume õiguslikult kommenteerida ka alltoodud argumentide kohasust:

Ebaõige on osundus selle kohta nagu oleks kompromissina tasutav mittevaralise kahju hüvitis tulumaksuseaduse mõttes maksustatav tulu.

TuMS § 12 lg 1 loetleb maksustatavad tululiigid, mille hulka ei kuulu mittevaralise kahju hüvitised. Hüvitis, mille eesmärk on kompenseerida isikule tekitatud kehalist ja psüühilist kannatust, ei suurenda isiku varalist seisu ega kujuta endast tulu saamist – tegemist on üksnes kahju tasakaalustamisega. Sama seisukohta on väljendanud ka Riigikohus: „mittevaralise kahju hüvitise puhul ei ole vähemalt üldjuhul tegemist füüsilise isiku maksustatava tuluga TuMS § 12 lg 1 mõttes. [...] Sellist hüvitist ei ole õige käsitada isiku tuluna, vaid tasakaalustava kompensatsioonina teise õigushüve kahjustamise eest.“ (vt RKHK 3-16-336, p 17).

Kuigi viidatud kohtuotsus tehti enne TuMS § 12 lg 3 kehtestamist, ei ole seadusandja eesmärk § 12 lg 3 kehtestamisel olnud välistada maksuvabastust kohtuväliste hüvitiste puhul, vaid lihtsalt kinnitada juba kujunenud praktikat. Kui kohtuväliselt tasutav hüvitis oleks maksustatav, tekiks

olukord, kus sama kahjustuse eest makstav kohtulikult mõistetud hüvitis oleks maksuvaba, kuid kohtuväliselt kokkulepitud hüvitis maksustatav. Selline erinev kohtlemine oleks põhiseadusvastaselt ebavõrdne ning ei vasta maksuneutraalsuse põhimõttele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Priit Perens
Juhatuse esimees